

Distansstödspodden: Läraryrollen

Patrik intro: - Det kommer ställas högre krav på att klara av de digitala verktygen, och då menar jag inte tekniken. Då menar jag att man måste vara mycket mera av en facilitator. Som lärare måste du fördela ordet, styra diskussionerna, få till den sociala biten. Det måste man jobba med, det sker inte automatiskt.

Mikael intro: - Idag ser vi att distansundervisning på flera sätt kommer att vara en del i det nya normala under de restriktioner som vi behöver förhålla oss till under pandemin. Men hur kommer det här att påverka läraryrollen? Du lyssnar på distansstödspodden från Myndigheten för yrkeshögskolan. Jag heter Mikael Andersson och gäst idag är Patrik Hambréus på Berghs School of Communication. Välkommen, Patrik!

Patrik: - Tack.

Mikael: - Vi börjar med att du berättar om vilken roll du har på Berghs.

Patrik: - Ja, min titel är Learning Developer, men det jag jobbar med är att utbilda och vara stöd till våra lärare. Vi har yrkesverksamma personer som kommer in och undervisar, så jag jobbar med att utbilda lärare och ge stöd till dem. Jag jobbar aktivt med att planera och designa alla programmen, framförallt YH-programmen som vi har.

Mikael: - Så det innebär att många av de som ni har inne som lärare har egentligen inte en pedagogisk utbildning i botten?

Patrik: - Nej, hela idén bygger på att de ska arbeta aktivt inom det område de är experter på, så de har mer eller mindre erfarenhet av att stå i ett klassrum.

Mikael: - Om vi börjar med att titta lite tillbaka här och försöker fånga upp vad som hände och se när pandemin kom, vad var det som hände då när ni fick lägga om från klassrum till distansundervisning i stället?

Patrik: - Det var en jättestor omställning för oss, men jag tycker att vi var ganska snabba på bollen där. Vi insåg att våra studenter hade då varit ute på praktik, det var två veckor efter sportlovet så de hade varit ute på praktik och träffat jättemycket olika människor. Så skulle alla tillbaka i huset i två eller tre veckor och där insåg vi att detta kan bli en katastrof. Alla kommer från helt olika platser, så då bestämde vi oss för att nu måste vi flytta allting online, och det tog oss en vecka då vi hade en vecka på oss att göra det här, för studenterna var inte i huset så att vi gasade på och köpte Zoom-konton, började planera, prata med alla lärare och så hade vi utbildningar för lärare i form av öppna coaching-tider och så försökte vi förstå vad vi skulle göra som lärare.

Mikael: - Som utvecklare av pedagogik och metoder så måste det här ha varit en utmaning. Vad utgick du ifrån för hållpunkter när ni skulle göra den här omställningen?

Patrik: - Det första var ju att det finns lite teknikhinder, det måste man ta sig över först. Checka att alla lärare förstod liksom det tekniska och ja, i klassen händer sådant också med en projektor och liknande, och nu var det samma sak fast nya. Så nummer ett var det här med teknisk support. Vi byggde bara jätteenkla ett-två-tre-steg, så här gör du för att komma in på Zoom. Det var steg ett att bara få ut alla på Zoom. Sen kom nästa del. Hur ska man jobba på Zoom? Hur ska undervisningen förmedlas för det var något helt annat än vi trodde att det var.

Mikael: - Vad var det ni trodde att det skulle vara?

Mikael: - Man tänker sig att man egentligen bara glider över från att stå i ett klassrum, att det bara är att koppla upp en kamera och börja visa Powerpoints och Slides med det är det gamla sättet att förmedla kunskap, att det kommer en lärare i ett klassrum och så ska hen berätta någonting för en klass, och sedan ska de sitta och lyssna och ta anteckningar. Så funkar inte undervisning idag och det funkar inte hos oss heller. Det ska ju vara gruppsamtal och vi kanske jobbar i olika metoder och processer, mycket redovisningar, och där måste man ju tänka på någonting annat. Man måste lära sig nya sätt att tänka på.

Mikael: - Var det här någonting som ni upptäckte rent praktiskt genom att ni började jobba på det här sättet och sedan upptäckte att det här fungerar inte eller var det någonting ni planerade innan?

Patrik: - Vi har haft distansundervisning jättelänge på Berghs och vi hade ju Zoom så vi hade jättemånga som hade arbetat i det, men vi märkte att majoriteten av alla lärare som kom in inte hade jobbat i Zoom så den första tiden var det bara

verkligen att testa alla verktyg, lära sig det och sedan vad vi gjorde, till exempel, så hade vi intensivkurser för vuxna som skulle ske i juni, och då insåg vi direkt att de måste vi flytta online, och det var lärare som, liksom de är så vana att stå i ett klassrum, de är jätte jätteduktiga, de är proffs, men där fanns också en viss tveksamhet. Kommer det bli lika bra om jag gör det här? Så då gjorde vi en workshop. Jag tog in, tvingade alla, att gå en tvådagarskurs med mig där jag utvecklade olika saker som vi hade lärt oss tidigt i april, vad som funkar och inte funkar på just Zoom.

Mikael: - Just den här reaktionen som du beskrev här, ”Detta kommer inte att funka lika bra” har vi hört från andra också. Vad tror du att det beror på, att det var det som var den första reaktionen?

Patrik: - Jag tänker att det handlar mycket om trygghet, att en lärare eller en person som kommer in och undervisar vill känna sig trygg och tryggheten för en lärare kan vara att man har en klassisk skolsittning, jag sitter vid en kateder på ett speciellt sätt. Jag kan falla tillbaka på mitt ämne, min Key Note som jag ska prata om. Det är en trygghet och den försvinner ju när alla sitter i ett digitalt klassrum i alla fall initialt och att de är så väldigt beroende av interaktionen. De vill ju se det. De vill diskutera, de vill prata, och hur gör man det i Zoom? Det tror jag var en rädsla, att interaktionen skulle försvinna, det var nog det största hindret.

Mikael: - Nu har ni ändå jobbat på det här viset ett tag. Hur ser du att lärarnas roll i era utbildningar har förändrats under den här perioden?

Patrik: - Jag tycker att det har förändrats jättemycket. Vi märker att det kommer ställas högre krav på att klara av de här digitala verktygen, och då menar jag inte tekniken utan då menar jag att man måste vara mycket mera av en facilitator. Man måste som lärare fördela ordet, styra diskussionerna och få till den sociala biten. Det måste man jobba med, det sker inte automatiskt. Till exempel så måste man låta deltagarna prata av sig i Break Out-rooms innan de kan lösa en uppgift.

Mikael: - En fras som har dykt upp när vi har pratat metodutveckling i de tidigare avsnitten av den här podcasten har ju varit att vissa saker som man kanske har accepterat i klassrummet tidigare, blir mycket tydligare i det digitala. Är det någonting ni har upptäckt också?

Patrik: - Kan du ge ett exempel?

Mikael: - Ja, till exempel att det kanske inte är så att interaktionen alltid är hög i klassrummet, att det är några som är tysta, men det är man så van vid så man accepterar det. Men i det digitala sammanhanget så blir det väldigt tydligt när studerande inte medverkar?

Patrik: - Ja, jag håller med om att det är de som hörs mycket i ett klassrum, de tenderar ju att höras mycket även på Zoom och har man ett stort möte digitalt på en plattform så är det svårt att prata i munnen på varandra och ha en diskussion därför att ljudet klipps. Det är bara en som får prata och det gör att man inte kan ha stora diskussioner i stora sammanhang, för då är det bara en som får prata. Så det blir lite stelt. Då får man hitta på helt andra saker. Vi har ju börjat titta på en annan typ av interaktion som man får bygga in.

Mikael: - Vad är det då för typ av interaktion som ni bygger in?

Patrik: - Jag hade ju 170 studenter i vår introduktionskurs på Berghs. Jag hade flera kameror, jag hade två kameror så att jag skulle kunna interagera och så byggde jag interaktion. Jag bad dem hämta röda och gröna saker. Alla sitter ju hemma, så alla kan ju gå och hämta en röd sak och en grön sak och sedan körde jag visuella omröstningar. Det var också en viktig del i att de kunde se om vi kunde ställa samma frågor, att alla fick vara med. Sedan hade jag också en fråga där jag helt enkelt sa ”Jag talar om vem som ska få prata och då delade jag ut ordet helt slumpvis, så då måste ju alla sitta hemma och vara lite på sin vakt och tänka ”Det kan vara min tur snart, jag måste förbereda mig”. Den här typen av aktiv facilitering måste man jobba väldigt mycket med som lärare för att de som är hemma inte ska ha tråkigt.

Mikael: - ... och så att man inte tappar bort några på vägen.

Patrik: - Precis, och sedan tror jag att en av de största missuppfattningarna är att många lärare har en övertro på att deras material håller. De kan prata länge och de har en undertro på att de som sitter hemma verkligen lyssnar på dem. Men generellt så är alla föreläsningar alldeles för långa. Fyrtio minuter i ett klassrum är jättestor skillnad mot fyrtio minuter på Zoom. Studenterna orkar inte hålla koncentrationen uppe så länge, utan man måste bygga interaktion, kortare föreläsningar följt av interaktion annars så somnar de. De orkar inte lyssna på någon som bara pratar, pratar, pratar i en timme utan rast. Det är inte det som fungerar.

Mikael: - Hur har kommentarer och reaktioner från studerande utvecklats under den här perioden?

Patrik: - Det första i april då, och då var det en väldig skepsis till att börja med från studenterna. Det var då det var så att skolan är platsen, nätverket, det är där vi ses och det är där vi lär oss. Plötsligt så fick de vara hemma. Det var mycket motstånd, men det märktes snart att när de väl kom in i de digitala klassrummen så hände det någonting annat. Det är mer jämlikt. Alla sitter på första raden i ett digitalt klassrum och det gjorde att de kände att de tyckte att det var bra och nu efter, när vi har lärt oss mycket och börjat köra en termin med studenterna där de är delvis på plats, så har vi fått uppskattande kommentarer, att det finns en frihet i att just jag behöver inte åka in till skolan, jag kan vara hemma, det är till och med ganska bekvämt tycker många.

Mikael: - Om vi tittar lite på den här processen, som ni har haft, för att många av de som lyssnar på dig, kanske står inför att man igen måste titta på det alltså att lägga om undervisningen. Hur gjorde du för att få med lärare som tvekade inför den här omställningen?

Patrik: - Vi har lärarbrev som vi går ut med där vi skickar ut filmer och idéer och så har vi en hemsida som kallas för Kollegium och där skapade vi direkt en hel flik med olika tips för Zoom och online, och sedan så hade vi också support. Vi hade öppen support, det har jag faktiskt fortfarande nu en halvtimme varje vecka där alla lärare kan komma in och bara prata med mig i Zoom och prata om och få olika tips, och sedan hade jag en kurs som var obligatorisk för några, jag sa att "Ni måste gå den här kursen". Där pratar vi kursdesign och Zoom och alla fick dela med sig av sina planeringar. Alla lärare har egentligen samma problem så att bara få dela med sig av och fråga andra "Hur har du tänkt?", det är en otrolig källa till kunskap när alla tio lärare delar hur de gör, det funkar jättebra.

Mikael: - Två ord som kommer tillbaka, det ena upplever jag är att ni var väldigt tydliga med att det här är inget fritt valt arbete, utan nu ska vi lägga om och ni måste vara med på tåget och den andra att det ändå var en kollektiv process. Ser du att de här två bitarna är viktiga för att det ska bli framgångsrikt?

Patrik: - Ja, det tror jag, och när det gäller kollektiv process så handlar det också om att involvera studenterna. Vi fick jobba mycket med att få deras förståelse, att det här är jätteviktigt för alla. Vi jobbar mycket med det nu att ta det här ansvaret för att se till att det blir bra Zoomlektioner, men det har blivit ännu viktigare nu, tror jag, för lärarna, att också ta ett steg till. Att hålla en lektion i dag, online, det kräver att du faktiskt tränar, att du lär dig och behärskar verktygen, och det är inte så lätt som man tror.

Mikael: - En annan bild är att man behöver lägga tyngdpunkten i arbetsinsatsen, att den förändras när man jobbar på distans. Man måste jobba mer med förberedelserna, men när väl lektionerna är igång så ska man försöka dra sig tillbaka och inte vara den som dominerar. Är det någon bild som du har sett också?

Patrik: - Absolut. Jag pratade häromdagen med några lärare och sa "Kan alla känna igen den här fantastiska tystnaden som uppstår när man i en stor lektion har skickat ut alla studenterna i ett Break Out-rum, då är man kvar alldeles ensam och alla är borta. Det är en fantastisk känsla, för då är det precis helt rätt, som du säger, att fördela ansvaret till studenterna och låta de prata och låta det ta tid, det tar mycket längre tid att ha gruppdiskussion på Zoom än i ett verkligt klassrum, så man måste släppa taget, man måste bygga interaktion.

Mikael: - Vi var inne på det tidigare att ni har gjort en väldigt stor omställning. Du har ju varit med och gjort det med lärare som inte har en pedagogisk utbildning i botten. Vad är de särskilda utmaningarna med det som du har upplevt?

Patrik: - Det mesta handlar om att de måste släppa taget om idén att en lärare står där framme och pratar och pratar och pratar. Det är inte så lärrrollen ser ut i dag och det vet man kanske om man är pedagog med erfarenhet sedan länge. Men om man jobbar yrkesverksamt, då är man van, om man går på en TED-konferens så är det någon som föreläser. Det är så kunskapsförmedling sker traditionellt, men det funkar inte så i skolan. Det viktigaste tipset jag ger är att ha en äggklocka och att inte prata längre än 40 minuter innan du tar rast, och då måste du dessutom ha haft många frågor och interagerat med studenterna. Det är omöjligt annars att hinna med och att till exempel då att banta innehållet till 75 procent, när läraren vill försöka förmedla så mycket som möjligt, det är en ganska dålig strategi för att det går inte att hinna med så mycket på Zoom som man gör i en vanlig lektionssal och det måste man förstå.

Mikael: - Så egentligen är det inte en fråga om att lärrrollen är mindre aktiv, utan det är vad man är aktiv med, det är den stora förändringen?

Patrik: - Det finns ju jättemycket fördelar med onlineundervisningen. Om man använder det så kan man faktiskt få syn på saker och alla lärare som kommer tillbaka lyriska och säger "Gud, vad bra det gick". Alla fick prata och alla finns där på första raden. Så upplever man det inte i ett vanligt klassrum där många kanske gömmer sig och är vana att sitta lite längre bak eller så, nu har det blivit mycket mer jämlikt i ett digitalt klassrum.

Mikael: - Vilka är de största förändringarna som du ser att lärarna har behövt göra när undervisningen ställt om till distans?

Patrik: - Jag tror att den största förändringen har varit att man måste, som lärare, bli lite mer av en underhållare. Du måste bygga din undervisning, göra den ännu mer intressant, för du har kortare tid på dig och sedan måste man jobba in interaktivitet i det hela. Du har kortare tid på dig och du måste bygga in mer interaktivitet. Rollen har förändrats och man måste bli lite mer lekfull, hitta på fler saker och vara mycket mera lekfull, det är så det blir. Jag blir väldigt trött när jag har haft en lektion i två till tre timmar för att jag måste bjuda så mycket mera på mig själv när jag står hemma med en helt död kamera framför mig och ändå ge så mycket mer energi. Den biten tror jag att många underskattar, hur otroligt mycket energi som man måste ge ut för att få en glad, interaktiv och bra föreläsning med aktiva studenter.

Mikael: - Nu har vi fokuserat ganska mycket hittills i samtalet på utmaningarna som har varit men vilka positiva effekter kan du se att den här omställningen har inneburit för kvalitén på undervisningen?

Patrik: - När vi pratar pedagogik här på Berghs så pratar vi om hur vi tacklar personer som har inlärningssvårigheter och hänvisar till att om man planerar sin

lektion så att det passar för alla eller för den som kanske har lite svårt med koncentrationen eller så, då blir det bäst för alla, det vill säga att man strukturerar upp det. Man berättar syftet med lektionen, berättar vad de ska lära sig. Ha en jättetydlig struktur på lektionen, ha paus ofta. Detta är saker som gör att det faktiskt flyter på mycket bättre och använder man det så blir det ju en jättefin lektion. Jag känner också att vi får väldigt bra respons från studenterna när de får skriva ordentligt. Det kan bli jättebra chattar. Vi använder många röstningsverktyg för att ta oss vidare, och då har man ju dokumenterat lärande på ett sätt som jag tycker funkar jättebra.

Mikael: - Om vi tittar lite framåt, med de här erfarenheterna i ryggen, hur ser du på lärarens roll i framtiden?

Patrik: - I vår värld och överallt så flödar det över av webinarier och av podcasts som den här, det är jättemycket information som ska ut och då blir det ännu större brus att tränga igenom. Jag tror dels att lärarna måste bli ännu mera som underhållare. Jag har en bakgrund inom tv, jag har tränat programledare. Jag tränar våra lärare i att uppträda framför kameran. Jag har kurser i hur man gör och den kunskapen kommer bli ännu viktigare, att man bygger en bra miljö runt omkring sig där hemma. Det kommer absolut att krävas bra ljud, det kommer att krävas en mindre stökig bakgrund. Det räcker inte med en kamera som är lite vinklad underifrån och mörkt ljus. Nu ska det bli bättre och våra studenter märker skillnad. När de tittar på en föreläsning och sedan på en annan, det är den feedbacken vi får, att det som funkade förut var bara någon som sitter vid skrivbordet eller matbordet, och jämför det med en person som står i ett bra ljus, han eller hon står upp när han föreläser och har massor med interaktioner, då sätter man ju en väldigt hög standard. Det är vår utmaning att bli ännu bättre på att stå i ett Zoommöte och verkligen bjuda på sig själv.

Mikael. - Förändringen är att man kanske måste bli lite mera producent samtidigt?

Patrik: - Ja, precis och sedan kan jag nämna en annan utmaning som jag har nu. Jag har ju några studenter som går i skolan. De får gå två dagar i veckan och resten av undervisningen ligger online, men om man har symptom då så måste man stanna hemma, även om man inte är sjuk utan bara om man har symptom, och då ska de följa med lektionen hemma på Zoom och då har vi märkt att det är en jätteutmaning för lärarna att ha personer i rummet, och så ha fem, sex stycken hemma, och de ska också vara del. Det första vi gjorde var att alla föreläsare måste dela sina slides som en pdf innan, så att de där hemma kan följa med själv på det här. Då måste man ligga ett steg före, dela med sig av föreläsningen innan, men också att de inte vill bli bortglömda. Jag har en kollega som undervisar på engelska, och hon har döpt dem till mina Zoomies och hälsar dem Hej där klassen! Hur mår ni mina Zommies och tittar in i kameran och ler mot dem. Då känner de sig sedda, men det där är inte helt lätt för en lärare att agera i två rum samtidigt, och det tycker vi är svårt. Nu går jag runt i klassrummen och tittar och ser och försöker prata med lärarna och ser hur de klarar av det här. Det är en jätteutmaning.

Mikael: - Jag vill nästan hänga på med en fråga där för hur fungerar det egentligen? Det här är ju en sak som också dykt upp i just det här med en hybrid, vad gör vi när vi har två olika typer av deltagare i kontexten. Hur fungerar det?

Patrik: - Från början sa vi nej, vi ville inte ha någon hybrid, utan antingen är man digitalt eller så är man i klassen, alltså om man sjuk är man sjuk, så det har ju hänt förut, men vi var tvungna att ändra oss. Det första vi gjorde var att vi köpte webbkameror så att de där hemma får bra ljud och bra bild, och varje lektion är också ett Zoommöte. Nu jobbar vi hårt med att försöka prata med lärarna om hur de ska göra, för det är jättesvårt. I morse så tänkte vi, men var går gränsen liksom om hälften är hemma och hälften i klassrummet. Någonstans går gränsen och vi är alla online och den där diskussionen pågår hela tiden.

Mikael: - Berghs är ju en stor anordnare med ganska mycket muskler. Många anordnare av tolkutbildningar och konst- och kulturutbildningar är små anordnare med mindre resurser. Om du skulle tänka dig in i den situationen, vilka är de viktigaste råden till de mindre anordnarna om man ska titta mer på och utveckla lärrollen?

Patrik: - Jag tror att en dialog mellan lärarna, att se lärarna som att alltid ge dem en chans att bara prata och dela med sig av sina erfarenheter, den största kunskapen finns ju redan i rummet. Det finns ju bland alla lärare som finns på ett program och att man samlas och pratar om det och delar tips med varandra, för det handlar inte så mycket om pengar utan handlar mycket mer om att kunna dela kunskap med varandra som lärare. Det är oerhört viktigt. Hur har du planerat en kurs? Hur lägger du upp redovisningar? Det finns inom och vilken skola som helst eller kanske mellan skolor. Det finns jättemycket kunskap som man kan dela med varandra. Vi ser oss inte som experter på lärande, men när jag har fem sex eller tio lärare i ett rum och pratar om lärande, då lär jag mig otroligt mycket att ta hjälp av andra, prata om lärandet och metoder. Bara att man sitter och pratar om hur du planerar och så att man kan dela tips med varandra. Det tycker jag är nummer ett och sedan att det tekniska inte behöver vara så komplicerat. Vi köpte in ganska billiga webbkameror, men de var enkla, jättelätta att koppla in och det var så lite motstånd som möjligt så alla kan göra det. Det ska vara enkelt.

Mikael: - Då får vi tacka dig, det var jättespännande! Tack för att du tog dig tid att vara med i distansstödspodden.

Patrik: - Tack så mycket.

Du har lyssnat på distansstödspodden från Myndigheten för yrkeshögskolan, en del av projektet till stöd för anordnare som ställer om till distansundervisning. På myndighetens hemsida hittar du webinarier och mer information om projektet. Fler avsnitt av distansstödspodden hittar du där poddar finns.